

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 4201, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-05-

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 19 d. nutarimo Nr. 141 „Dėl Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Projekto tikslas – suderinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 19 d. nutarimo Nr. 141 „Dėl Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo įgyvendinimo“ (toliau – Nutarimas) nuostatas su pasikeitusiomis Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis, siekiant spręsti praktikoje kylančias problemas ir Įstatymo nustatyta tvarka deleguoti institucijas į Nevyriausybinių organizacijų fondo tarybą.

Projektu siūlomi šie pakeitimai:

1. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo Nr. XII-717 2, 5, 6, 7, 8 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIV-916, tikslinama Nutarimo preambulė – nurodomi konkretūs straipsniai ir jų dalys, kuriais vadovaujantis parengtas Nutarimas.

2. Atsižvelgiant į Įstatymo 8 straipsnio 3 dalį, Nutarimu numatomas įgaliojimas Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos vertinti nevyriausybinių organizacijų, siekiančių būti pripažintomis viešosios naudos nevyriausybinėmis organizacijomis, veiklą.

3. Rengiant Nevyriausybinių organizacijų pripažinimo viešosios naudos nevyriausybinėmis organizacijomis tvarkos aprašo projektą, buvo konsultuojamasi su Nevyriausybinių organizacijų taryba, Socialinių paslaugų priežiūros departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Įvertinus tai, kad nevyriausybinių organizacijų veikla yra labai įvairi ir kartais specifiška, siekiant tiksliau ir teisingiau įvertinti šią veiklą, nutarta, kad, vertinant organizacijų veiklos atitiktį viešosios naudos nevyriausybinei organizacijai keliamiems reikalavimams, svarbu pasitelkti nevyriausybinių organizacijų ekspertus. Nevyriausybinių organizacijų tarybos įtraukimas į procesą suteiktų galimybę tiksliau įvertinti organizacijų veiklos atitiktį viešosios naudos nevyriausybinei organizacijai keliamiems reikalavimams, nei tą galima padaryti vertinant vien tik formaliuosius kriterijus. Be to, Nevyriausybinių organizacijų tarybą įtraukus į sprendimų priėmimo procesus, padidėtų nevyriausybinių organizacijų pasitikėjimas valstybinėmis institucijomis ir jų dalyvavimas tvarkant viešuosius reikalus.

Nevyriausybinių organizacijų taryba nevyriausybinių organizacijų pripažinimo viešosios naudos nevyriausybinėmis organizacijomis modelio sukūrimo klausimus svarstė posėdžiuose (2021 m. rugsėjo 10 d., 2021 m. rugsėjo 30 d., 2022 m. sausio 17 d.), taip pat Nevyriausybinių

organizacijų tarybos Teisės grupės susitikimų su Ministerija metu ir pastabas dėl šio modelio teikė elektroniniais laiškais. Kartu su Nevyriausybinių organizacijų taryba ir Socialinių paslaugų priežiūros departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtame Nevyriausybinių organizacijų pripažinimo viešosios naudos nevyriausybiniėmis organizacijomis tvarkos aprašo projekte siūlomi nustatyti veiksmai užtikrina profesionalų valstybės bei nevyriausybinių organizacijų sektoriaus poreikius atitinkantį nevyriausybinių organizacijų vertinimą, o galima administracinė našta aptarta su Nevyriausybinių organizacijų taryba.

4. Atsižvelgiant į tai, kad praktikoje Nevyriausybinių organizacijų taryboje atsiranda naujų veiklų (konsultavimo, delegavimo į ilgalaikes komisijas, tarybas ir kt.), ir į Ministerijoje parengtą Nevyriausybinių organizacijų pripažinimo viešosios naudos nevyriausybiniėmis organizacijomis tvarkos aprašo projektą, kuriame Nevyriausybinių organizacijų tarybai numatoma nauja funkcija, Projektu siūloma papildyti Nevyriausybinių organizacijų tarybos nuostatų 4.5 papunktį, į Nevyriausybinių organizacijų tarybos funkcijas įtraukiant naują funkciją – deleguoti asmenis į patariamuosius organus, taip pat šiuos nuostatus papildyti 4.6 papunkčiu, pagal kurį Nevyriausybinių organizacijų tarybai priskiriama dar viena nauja funkcija – rengti ir Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teikti išvadas dėl nevyriausybinių organizacijų, siekiančių būti pripažintomis viešosios naudos nevyriausybiniėmis organizacijomis, atitikties Įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje nurodytiems reikalavimams.

5. Įstatymo 9 straipsnio 4 dalyje numatyta pareiga Lietuvos Respublikos Vyriausybei patvirtinti Nevyriausybinių organizacijų fondo (toliau – Fondas) tarybos institucinę sudėtį trejiems metams. Pirmą kartą Fondo tarybos institucinę sudėtį patvirtinta 2020 m. rugpjūčio 12 d. nutarimu Nr. 888 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. vasario 19 d. nutarimo Nr. 141 „Dėl Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“. Pirmosios Fondo tarybos kadencijai einant į pabaigą, vadovaudamasi Fondo nuostatų 11 punktu, socialinės apsaugos ir darbo ministrė, įvertinusi Nevyriausybinių organizacijų tarybos 2023 m. gegužės 24 d. raštu Nr. GD-9263 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų fondo tarybos institucinės sudėties“ pateiktus pasiūlymus dėl Fondo tarybos institucinės sudėties ir suderinusi su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija bei viešąja įstaiga Europos socialinio fondo agentūra (toliau – ESFA), teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti institucinę Fondo tarybos sudėtį ateinantiems trejiems metams. Atnaujinta Fondo tarybos sudėtis nurodyta Projekto 3 dalyje. Atsižvelgiant į Nevyriausybinių organizacijų tarybos pasiūlymą, Projekte siūloma pakeisti labdaros ir paramos fondą „Maisto bankas“ ir asociaciją Nacionalinį švietimo NVO tinklą į asociaciją Nacionalinę nevyriausybinių organizacijų koaliciją ir asociaciją Nacionalinę nevyriausybinių vystomojo bendradarbiavimo organizacijų platformą.

6. Atsižvelgiant į Įstatymo 9 straipsnio 1 dalį, kuria pakeista Fondo paskirtis – vietoj anksčiau nurodytos paskirties „kaupiti lėšas ir jas paskirstyti nevyriausybiniams organizacijoms“ numatyta tik lėšų paskirstymo funkcija, Fondo lėšų šaltinis bei dydis, Konstitucinio teismo sprendimą, draudžiantį numatyti įstatymines prievoles, kurios riboja valstybės biudžeto formavimą, panaikinta prievolė Fondui sudaryti numatyti ne mažiau kaip 20 procentų ne pelno subjektams paskirtos gyventojų pajamų mokesčio dalies, skaičiuojant nuo užpraeitų metų gyventojų paskirtos gyventojų pajamų mokesčio ne pelno subjektams dalies, Projekte numatyta Nutarimo 4 punktą pripažinti netekusiu galios ir nustatyti Fondo paskirtį, nurodytą Nevyriausybinių organizacijų fondo nuostatų, patvirtintų Nutarimu (toliau – Fondo nuostatai), 4 punkte.

7. Atsižvelgiant į Įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje nustatytą ESFA užduotį, susijusią su Fondo veikla, – administruoti Fondo strateginių programų įgyvendinimą, keičiamas Fondo nuostatų

2 punktas, kuriuo suvienodinamas administravimo funkcijų pasidalijimas tarp Ministerijos ir ESFA, taip pat įtraukiamas 35¹ punktas, kuriuo nustatomos konkrečios ESFA funkcijos. Įsigaliojus Fondo nuostatų pakeitimui, ESFA užtikrins projektų administravimą ir visuomenės informavimą apie projektų įgyvendinimo rezultatus, atliks einamuosius administracinius veiksmus (2023 m. birželio–liepos mėn. planuojamas projektų atrankos konkursas bus vykdomas pagal naują funkcijų pasidalijimą), o Ministerija formuos politiką nevyriausybinių organizacijų plėtros srityje, įgyvendins Fondo priimtus sprendimus pagal strateginių programų kryptis, viešins apibendrintą informaciją apie visų Fondo veiklų poveikį nevyriausybinių organizacijų sektoriui, organizuos viešas diskusijas dėl planuojamos Fondo veiklos ir strateginių jos krypčių, atliks Fondo veiklos auditą.

8. Atsižvelgiant į Įstatyme ir Fondo nuostatuose pakeistas ESFA atliekamas Fondo administravimo funkcijas, tikslinamas Fondo nuostatų 35.2 papunktis – vietoj Ministerijos funkcijos skelbti projektų atrankas, sudaryti projektų vykdymo sutartis, kontroliuoti jų įgyvendinimą nurodoma funkcija tvirtinti projektų atrankos konkursų nuostatus pagal Fondo tarybos nustatytas nevyriausybinių organizacijų finansavimo kryptis ir vertinimo kriterijus. Pagal naują Įstatymo redakciją anksčiau išvardytos funkcijos perduodamos ESFA.

9. Vadovaujantis Įstatymo 9 straipsnio 4 dalimi, kurioje numatytos Fondo tarybos funkcijos (tvirtinti strateginių programų kryptis ir joms skiriamų lėšų dydžius), ir įvertinus Fondo pirmųjų metų veiklą, siekiant efektyviau ir aiškiau planuoti Fondo veiklą bei vertinti jos poveikį, tikslinamas Fondo nuostatų 16 punktas – numatomi išsamesni reikalavimai Fondo veiklos planui, pagal kurį Ministerijos Vidaus audito skyrius kas metus ir išoriniai ekspertai ne rečiau kaip kas trejus metus atliks metinį Fondo veiklos ir jos poveikio vertinimą. Fondo veiklos plane numatomi Fondo trumpalaikiai (vienų metų) ir Fondo tarybos kadencijos trukmės tikslai, siektinas veiklų plane numatytų priemonių (programų) poveikis. 2024 m. numatoma atlikti 2021–2023 m. Fondo veiklos poveikio vertinimą. Prieš teikdama Fondo nuostatų pakeitimą, Fondo taryba jį neformaliai patikrino. 2022 m. II pusmetį Fondo taryba ir jos sekretoriatas parengė Fondo 2022–2023 m. veiklos planą, organizavo viešas konsultacijas su nevyriausybinėmis organizacijomis ir Nevyriausybinių organizacijų taryba. 2022 m. Fondo veikla vykdyta ir audito metu vertinta remiantis minėtu veiklos planu, o 2023 m. I ketv. Fondo taryba parengė 2024 m. Fondo veiklos planą. Parengti planai skelbiami Ministerijos interneto svetainėje. Be to, planų tvirtinimas leidžia užtikrinti Fondo veiklos skaidrumą ir atskaitomybę, nes planavimo proceso metu konsultuojamasi su visuomene ir suinteresuotų grupių atstovais. NVO gali geriau planuoti savo veiklą ateityje, nes yra informuotos apie Fondo tikslus ir planus artimiausiais metais.

10. Siekiant skaidraus ir tinkamo informacijos apie Fondo veiklas pateikimo, tikslinama ataskaitų viešinimo procedūra – Fondo tarybai numatoma prievolė ne rečiau kaip kas 3 metus visuomenei viešai pristatyti audituotą Fondo veiklos bei jos poveikio ataskaitą. 2023 m. birželio 22 d. numatytas pirmas viešas Fondo veiklos ataskaitos pristatymas. 2023 m. rugsėjo mėn. keičiasi Fondo tarybos sudėtis. Atnaujintos Fondo tarybos nariai spręs, koku dažnumu bus organizuojami vieši ataskaitos pristatymai visuomenei, tačiau, įsigaliojus Projekte numatytiems pakeitimams, šie pristatymai bus privalomi ne rečiau kaip kartą per trejus metus. Taip pat tikslinamas Fondo nuostatų 35 punktas – jame nustatoma Ministerijos funkcija informuoti Fondo tarybą apie Fondui numatytus asignavimus, atlikti kasmetinį Fondo veiklos auditą ir Ministerijos interneto svetainėje paskelbti audituotą Fondo veiklos ataskaitą.

11. Siekiant užtikrinti tinkamą Fondo valdymą, laikantis konfidencialumo ir nešališkumo principų, tikslinami Fondo nuostatų 25–26 punktai, t. y. nustatoma, kad Fondo tarybos nariai,

ekspertai, sekretorius, projektų administravimo funkcijas vykdančys asmenys gali dalyvauti Fondo tarybos darbe tik pasirašę nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą, kiti suinteresuoti asmenys, norintys dalyvauti Fondo tarybos posėdžiuose, juose gali dalyvauti tik pasirašę konfidencialumo pasižadėjimą.

12. Taip pat atlikti redakciniai Fondo nuostatų patikslinimai: patikslinti Fondo nuostatų 1 bei 7 punktai ir, patikslinus Fondo veiklos viešinimo funkcijų pasiskirstymą (Ministerija viešina ataskaitą, Fondo taryba organizuoja viešą pristatymą kas 3 metus), naikinamas 22.4 papunktis.

Projektu Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos neperkeliamos ir neįgyvendinamos.

Projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatoms.

Projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Projekte nevartojamos sąvokos ir jas apibrėžiantys terminai, kurie turėtų būti įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

Priėmus Projektu siūlomus Nutarimo pakeitimus, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių teisės aktų nereikės.

Projektas rengtas kartu su Socialinių paslaugų priežiūros departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, ESFA ir Nevyriausybinių organizacijų taryba, taip pat buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai. Į Vidaus reikalų ministerijos ir Teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta.

Projektą parengė Ministerijos Nevyriausybinių organizacijų plėtros skyriaus patarėja Justina Lukaševičiūtė (tel. 8 658 60 355, el. p. justina.lukaseviciute@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 3 lapai.

2. Projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.

3. Nevyriausybinių organizacijų tarybos 2023 m. gegužės 24 d. raštas Nr. GD-9263 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų fondo tarybos institucinės sudėties“.

Ministrė

Monika Navickienė

Justina Lukaševičiūtė, tel. 8 658 60 355, el. p. justina.lukaseviciute@socmin.lt.